

347.427
(497.1) (094.5)

ВРЕМЕНИ

ЗАКОН

О

ЛИКВИДАЦИЈИ

МОРАТОРНОГ СТАЊА

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВСТВА СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД 1920.

ЦЕНА 1.50 ДИН.

новч. инвентар бр.
за 1942 год.
Београд

~~1867-111~~

ПРИВРЕМЕНИ
ЗАКОН
О
ЛИКВИДАЦИЈИ
МОРАТОРНОГ СТАЊА

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВСТВА СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД, 1920.

Шт. ч.
36359

I.

**Наплата досуђених и недосуђених тражбина
посталих пре указа о демобилизацији.**

Чл. 1.

Пресуде, решења и правнања односно новчаних потраживања, која су постала извршна до 12. јула 1914. год., неће се у целини пустити у извршење већ постепено и то по истеку:

а) шест месеца по објави указа о општој демобилизацији војске за сав досуђени интерес колико износи до 12. јула 1914. год.;

б) дванаест месеца по објави указа о општој демобилизацији војске за половину досуђене суме са интересом од 1. јануара 1920. год. по чл. 4. овог закона на целу суму;

в) осамнаест месеца по објави указа о општој демобилизацији за остатак досуђене суме са интересом за дванаест месеца, таксама и парничним трошковима.

Али хотелијери, кафеџије, ашчије, касапи, пиљари, пекари, посластичари, обућари, кројачи, опанчари, бравари, столари, фарбари, стакло-ресци, зидари, бербери, предузимачи грађевина, апотекари, дрогеристе, и сви други трговци и занатлије, чије су радње биле отворене почев од месеца маја 1919. год., дужни су цео дуг са интересом и досудама исплатити у две шестомесечне рате по објави указа о општој демобилизацији.

Одложене обичне премије осигурања живота платиће се за све време трајања уговора осигурања по овом закону.

На све дужне премије осигурања живота платиће се 5% чистог интереса, рачунајући од дана њиховога рока по полиси њиховог осигурања. Отплата премија и тих интереса вршиће се у десет шестомесечних једнаких рата, уз плаћање редовних премија које долазе.

Настављање плаћања редовних премија пада на дан рока прве премије која долази три месеца по ступању у живот овог закона.

Осигуравајућа друштва немају права до 1. јануара 1920. год., да наплаћују интерес на позајмице које су дали осигураницима на основу полиса осигурања.

Чл. 8.

Уговор осигурања против пожара неће се сматрати за поништен, ако није осигурање отказано према прописима закона о мораторијуму 29. јула 1914. год.

Уговор осигурања против пожара важи за време које је у уговору осигурања назначено.

Одложене премије осигурања против пожара платиће се за све време трајања уговора по овом закону.

Дужне премије по осигурању пожара платиће се без интереса у две једнаке рате, од којих прва пада на дан рока прве премије која долази или би, да је уговор продужен вољом странака, дошла три месеца по ступању у живот овога закона, а друга шест месеца доцније.

Чл. 9.

Осигуравајуће друштво дужно је у року од два месеца од ступања у живот овог закона да позове писмено на повратан рецелпс све своје осигуранике и кориснике и да им саопшти рокове и плаћање наредних премија и дужних пре-

мија са интересом. Но ако осигураник не буде пронађен у овом року, осигуравајуће друштво дужно је да му преко Службених Новина саопшти само рок за регулисање полисе.

Чл. 10.

Неиспуњавање прописаних одредаба у чл. 7. и 8. повлачи за собом раскид уговора, а осигуравајуће друштво има право да за све суме, које потражује по овом закону, тражи наплату судским путем.

Чл. 11.

Исплате осигурања живота и пожара осигуравајуће друштво извршиће у три једнаке рате, прва пада за шест месеца доцније од дана ступања у живот овог закона, а друга шест месеца по првој и трећа шест месеца по другој.

Чл. 12.

Кад наступи случај исплате осигуране суме у осигурању живота или пожара, осигуравајуће друштво задржаће од осигураника или корисника своја потраживања загарантована овим законом.

Чл. 13.

Потраживања по улозима на штедњу и текућим рачунима код новчаних завода исплатиће се у четири једнаке шестомесечне рате, почев шест месеца по објави указа о општој демобилизацији.

Чл. 14.

Дужна закупнина војних обвезника из времена важења закона о продужењу рокова плаћања од 1. октобра 1912. год., у колико није плаћена по чл. 5. закона од 29. октобра 1913. год., о пречишћењу рокова, неће се плаћати.

Чл. 15.

Изузетно од уговора неплаћене закупнине за време од 12. јула 1914. год. па до 1. маја 1919. године:

1) Неће се платити:

а) ако закупац ни његове породице или они који су с њим живели или радили нису уживали закупно добро због ратних догађаја и за време које га нису уживали;

б) ако се и докле се закупно добро налазило у зони топовске непријатељске ватре;

в) ако је закупац у рату или ропству или као интерниран или као избеглица, погинуо, умро или нестао или постао неспособан за сваку привреду у свом позиву;

г) ако је закупно добро услед ратних догађаја изгубило за закупца ону корист, у погледу које је закуп за упражњавање своје професије и закључио;

2) платиће се процентуално у роковима предвиђеним чланом 24. овог закона:

а) ако је закупно добро уживала само породица закупчева или они који су са њиме живели или радили за време, док се закупац налазио на војној дужности или у ропству или као интерниран или избеглица;

б) или ако закупно добро због ратних догађаја није уживано потпуно већ делимично, и то:
до 20% дужне закупнине, ако ова не износи више од 50, а у Београду од 100 динара месечно;
до 30% дужне закупнине ако ова износи од 51 до 100, а у Београду од 101 до 200 динара месечно;

до 40% дужне закупнине ако ова износи од 101 до 250, а у Београду од 201 до 500 динара месечно;

до 50% дужне закупнине ако ова износи преко 250, а у Београду преко 500 дин. месечно.

У случају стицаја код истог закупца двају напред поменутих стања по тач. 2. а. и б. платиће се дужна закупнина до половине одређене скале.

У закупнину у овој последњој тачци не рачунају се суме, које се плаћају за огрев, осветлење, воду и т. д.

Чл. 16.

Ако је закупац, који се налазио на војној дужности или у ропству или као интерниран или избеглица, постао међутим делимично неспособан за привреду у свом позиву или ако закупцу годишњи бруто приход није износио на дан 12. јула 1914. год. више од три хиљаде динара, платиће се дужна закупнина до половине напред одређене скале по тач. 2. претходног члана.

У случају стицаја код истог закупца обојих ових стања, као и у случају стицаја једног од ових стања са којим од стања по тач. 2. а. и б. претходног члана, неће се платити никаква закупнина.

Чл. 17.

Закупац војни обвезник за време од 1. маја 1919. год. па до објаве указа о општој демобилизацији неће платити никакву закупнину за оно време, за које је био на војној дужности, ако му годишњи бруто приход не износи више од 3000 динара.

Ако годишњи бруто приход закупца није изван те гледи висине прихода настане спор, утврдиће висину бруто прихода суд. Ово вреди и за спор по чл. 16. овог закона.

Чл. 18.

У случају да је трговачка или друга радња за време непријатељске окупације била отворена и обављана од стране породице или заступника закупца именованих у чл. 15. тач. 1. б. и тач. 2. а., платиће се изузетно дужна закупнина за то

време, ако је такво упражњавање радње улазило у ред трговинских спекулација.

У таквом случају платиће се, за исто време и сва дужна закупнина за стан закупчев; а то ће важити и за оне закупце станова, чије су се породице или заступници за време непријатељске окупације бавили трговинским спекулацијама са знатном зарадом и на други начин осим отворено држаном радњом.

Чл. 19.

При одређивању висине закупнине у појединим случајевима, предвиђеним чл. 15. тач. а., суд ће водити рачуна о закупчевој умањеној способности плаћања.

Чл. 20.

Уговорену цену закупа станова, које су закупци сами или са својим породицама у потпуности употребљавали за време окупације, суд може спустити до половине, водећи рачуна о закупчевој умањеној способности плаћања.

Чл. 21.

Држава се не може користити одредбама овога закона о ослобођавању од плаћања и смањивању дужне закупнине.

Ако је закупно добро услед рата порушено или ако је добро за време рата било издавано под закуп другим лицима или ако у опште у њему нису остале никакве државне ствари, — држава се ослобођава плаћања закупнине за време од порушења, давања под закуп односно испражњења закупног добра.

Чл. 22.

Плаћене закупнине у времену до 2. октобра 1915. год. и после 1. новембра 1918. год. не могу се тражити натраг.

Плаћене закупнине по одлукама окупационих власти, као и оне плаћене услед моралне принуде из плашње од каквог зла, могу бити предмет судске ревизије и расправиће се по овом закону.

Чл. 23.

Све спорове који наступе између сопственика и закупца, расправљаће нарочити суд по закону од 17. априла 1919. год. и по поступку тамо одређеном, с том изменом што ће надлежни првостепени суд по жалби незадовољне стране судити и решавати у последњем степену.

Где нису образовани нарочити судови одлуке првостепених судова су извршне.

Спорови ове врсте не могу се поновити.

Чл. 24.

Дужне закупнине по овом закону имају се исплатити у месечним отплатама за једну годину дана, ако дугована сума не износи више од 1200 динара, и у месечним отплатама за две године, ако дугована сума износи више од 1200 динара, рачунајући те отплате од 1. новембра 1920. год.

Чл. 25.

Власници зграда, о којима се говори у гл. 2. тач. г. закона од 17. априла 1919. год., имају права на повећање закупнине за време од 1. маја 1920. год. до 1. маја 1921. год. и то:

1. за станове:

а) код месечне закупнине до 50 дин. са 25⁰/₀;

б) код месечне закупнине од 51 до 200 динара са 50⁰/₀;

в) код месечне закупнине преко 200 динара са 75⁰/₀;

2. за дућане, канцеларије и остала закупна добра:

а) код месечне закупнине до 200 динара са 100⁰/₀ и

б) код месечне закупнине преко 200 динара са 150‰.

Чл. 26.

Закупац се изузетно лишавља права закупа:

а) Ако сопственик који жели да се усели у своју зграду или стан, а станује као закупца у згради или стану који није његов, он има право отказати своје закупцу на месец дана. Ово право отказа има се извршити најкасније до 1. августа ове године.

б) ако сопственик хоће да на истом месту зида нову или преправи стару зграду тако да се градњом добије више станбених просторија. У овом случају имаде сопственик закупцу закуп на месец дана унапред отказати, а за даљни месец дана иза исељена закупца дужан је сопственик приступити извођању послова. Иначе ће се зграда реквирирати и сопственик се лишавља права на закупнину, која иде на корист инвалидскога фонда, уз то ће бити дужан надоместити сву штету пријашњем закупцу.

Оправданост захтева сопственика за прекид закупа у оба горња случаја утврђује полициска власт по одредбама закона од 17. априла 1919. године.

Чл. 27.

За закупе закључене од 1. маја 1919. год. па на даље важе наређења грађанског законика и одредбе грађанског судског поступка односно осигурања и наплате закупнине.

Чл. 28.

Плаћања по обавезама издатим у земљи или ван ње, а које гласе на злато или златну валуту и датирају од пре 12. јула 1914. год., извршиће се у динарима по средњем курсу београдске берзе израчуаном за време од 12. априла до 12. јула 1914. год.

Ово важи и за све оне обавезе, које су преновљене у току мораторног стања а имају и свој основ у правном послу из времена пре 12. јула 1914. год.

Чл. 29.

Обавезе које гласе у крунама, маркама, левовима и турским лирама примљене за време окупације Србије и Црне Горе, платиће се у одговарајућем износу у динарима по средњем жељевском курсу дотичног месеца, које су поменуте монете имале у време постанка обавезе у износу према динару.

Министар Финансија објавиће веродостојне податке о овоме одмах по ступању овог закона у живот. На основу пак рачунања за напред поменуте стране монете узеће се курс 88 франака француских за 100 динара.

Чл. 30.

Наређења овога закона не вреде за обавезе издржавања у опште, као и за обавезе из закона о старатељству.

II.

Установа ликвидационе банке.

Чл. 31.

По свима меничним обавезама према новчаним заводима, којима рок плаћању пада у време од 17. септембра 1912. год. до објаве указа о општој демобилизацији, а које су се затекле код новчаних завода на дан 12. јула 1914. год., обавезе издавалаца и преносилаца отпадају, тако да се наплата може тражити од пријамника вучене односно издаваоца сопствене менице, ако потписници менице, писменим уговором нису друкчије уговорили.

За наплату тих меница у смислу предњих наређења установљава се ликвидациона банка,

којој ће новчани заводи предати сва своја напред поменута менична потраживања.

Министарство Трговине и Индустрије одређиће нарочите комисије, које ће закључити књиге и утврдити списак свију меница новчаних завода, о којима је реч у првом ставу овога члана.

Пошто изврши прорачун свију меничних потраживања урачунавши и интерес признат по прописима овог закона до дана закључења књига, комисија ће све такве менице с досудама и изводима из интабулационих књига, ако их има, у два равногласна списка с прорачуном уметнути у завој, запечатити својим печатом и предати на реврес дотичном новчаном заводу. Новчани заводи ће тај завој предати ликвидационој банци и примити од ње један од спискова, на коме ће ликвидациона банка ставити потврду да је све оригиналне менице, досуде и обезбеђења примила.

Ова ће комисија извршити и обрачун оних меничних потраживања, која се показују по меницама примљеним као подлога кредиту од другог новчаног завода, стављајући овоме његово потраживање да га Ликвидациона Банка исплати, а вишак потраживања по тим меницама признаће се дотичном новчаном заводу код кога су менице првобитно биле.

Чл. 32.

На Ликвидациону Банку прелазе и све обезбеде у колико им је лично дао главни менични дужник или онај који се по међусобном уговору сматра за главног меничног дужника.

Чл. 33.

Ако је који од новчаних завода сачувао оригиналне менице, али су му књиге нестале, комисија ће подробно испитати прилике под којима су књиге нестале, начинити списак меница и прорачун и дати своје образложено мишљење Ликвидационој Банци треба ли да их она ис-

плати новчаном заводу, о чему Управни Одбор Ликвидационе Банке доноси коначну одлуку са $\frac{3}{4}$ гласова.

Чл. 34.

Новчани завод, чије је потраживање прешло на Ликвидациону Банку, остаје овој одговоран за накнаду у толико, у колико би се показало да дуг није истинит или да је меница нарочито удешена, да би се новац могао изузети од Ликвидационе Банке.

У овом последњем случају представници новчаног завода одговарају кривично по општем казненом закону.

Чл. 35.

Интереси на овако пренесена менична дуговања на Ликвидациону Банку рачунају се у свему по чл. 4. овог закона. У корист Банке теку интереси од дана кад тај новчани завод потврди пријем новца и обрачун исплате.

Чл. 36.

По меницама које прелазе на Ликвидациону Банку, неће се изискивати менични протест, ни ти ће изискивање протеста утицати на плаћање уговореног или неугвореног интереса.

Чл. 37.

Докле год дужник свој дуг не исплати Ликвидационој Банци, она има право прећутне хипотеке на имању дужникову.

Ради сигурности трећих лица код суда ће се водити списак дужника Ликвидационе Банке у коме ће се убележавати све промене о њиховом дугу по извештајима, које ће Ликвидациона Банка слати надлежним судовима о стању дуговања појединаца.

Чл. 38.

Изузетно од наређења која важе за извршење, Ликвидациона Банка тражиће осуду суд-

ским путем само у случају, ако потраживање буде оспорено од дужника или онога који га представља.

Да би се утврдило хоће ли која тражбина бити оспорена, Банка ће преко среских власти послати појединим општинским судовима спискове дужника, који су у дотичној општини настањени, са преписом меница којих се наплата тражи.

Општински ће суд препис тога списка изложити на судској табли, а у исто време позвати сваког појединог дужника, или онога који га по закону представља, да учини пријаву ако дуг свој не признаје.

Који се дужник не одазове овоме позиву и не учини пријаву о непризнању дуга, сматраће се, да је обавезу признао.

Пошто саслуша све дужнике по пријавама о непризнању дуга, или оне који их представљају, а који долазе у његову надлежност, општински ће суд саставити одвојени списак оних који свој дуг нису оспорили, а одвојени оних који га не признају, и те спискове заједно са протоколима саслушања послати непосредно Ликвидационој Банци.

Уз то општински суд послаће уверења суда и одбора општинског, издата по чл. 43. овог закона о занимању дужника земљорадника.

Овај посао општински суд има извршити у Београду за три месеца, а у осталим општинама за месец дана по пријему списка.

Ако општински суд ово не изврши на време, Министар Трговине и Индустрије на предлог Ликвидационе Банке, казниће председника, и деловођу новчаном казном од 500.—1000 динара у корист исте Банке, и та је осуда одмах извршна.

Чл. 39.

Кад Ликвидациона Банка прими од општина спискове дужника приступиће наплати.

За прву годину дужници ће платити сав дужни интерес. За даље три године (по истеку прве године) плаћаће дужници по једну трећину дужне главнице сваке године заједно са интересом на дужну суму за ту годину.

Они који пропусте платити било интерес било овде предвиђени део главног дуга, дужни су и обавезни одмах платити цело дуговање.

По признатим дуговима, који се сматрају као и пресуђени, Ликвидациона Банка ће изискати од суда извод из интабулационих књига, а по том преко својих извршитеља или преко извршних власти, наредити попис и продају дужниковог имања, у колико је потребно за измирење њеног потраживања.

По непризнатим тражбинама Банка ће поднети суду тужбу и даље поступити по предњем ставу овога члана.

Чл. 40.

Пошто Ликвидациона Банка од извршних органа прими суму добијену за продато имање, одбиће све парничке таксе и трошкове па по том, ако на имању нема других терета, а Ликвидациона Банка је први обезбеђени поверилац, задржаће колико је потребно за наплату њеног потраживања, а што преостане, вратиће дужнику.

Ако напротив, на имању има и других обезбеђених поверилаца Ликвидациона Банка ће добијени новац послати суду на распоред најдаље у року од 15 дана. У колико Ликвидациона Банка задржи новац и после овог рока, у толико губи право на интерес.

Чл. 41.

Ликвидациона Банка је државна установа с капиталом који јој држава стави на расположење. О њеном уређењу Министар Трговине и Индустрије споразумно са Министром Финансија прописаће нарочити правилник.

Из тога капигала Ликвидациона Банка ће одмах по пријему меничног портфела исплатити дотичном новчаном заводу једну четвртину њеног потраживања, а остатак потраживања дотичног новчаног завода исплатиће Ликвидациона Банка у пет шесто-месечних рокова по 20% сваки пут.

Приликом ових исплата Ликвидациона Банка задржаваће за своје режијске трошкове 5%.

Чл. 42.

Од дана кад Земљорадничка Банка отпочне свој рад, земљорадници се неће моћи више задуживати по меници, нити ће потписи земљорадника на меници имати ма какву вредност и њина обвезивања по меници неће за њих вредети ни као обична грађанска обавеза.

Чл. 43.

За земљорадника по претходном члану сматра се:

1) Онај који, живећи у селу, сам или са својом породицом, обрађује земљу и у главном од ње себе и породицу издржава.

Према томе нису изишли из реда земљорадника:

а) они који су се, као старешине задруге или породице или поједини чланови ових, одали и другим споредним пословима, као почесној спекулацији, повременом извозу, пиљарењу, сушењу шљива, кувању пекмеца, печењу цигаља, возиоштву (киријању) и т. д. да би за своју задругу или породицу, која је задржала сва обележја земљорадничког занимања, прибавила више зараде;

б) они који су у покушају да се одаду трговини, чак и протоколисали фирму трговачку или извадили механско-кафанско право, ако се у истини нису одали овим пословима као главним занимањима;

в) они који живећи на селу као занатлије, терзије, абаџије, ковачи, бојације, колари, сто-

лари, зидари и т. д., имајући своје земље, поред обрађивања ове баве се и тим пословима.

2) Они који живећи у вароши или варошици, сами или са својом породицом, обрађују земљу и у главном од тога себе и породицу издржавају.

Сматраће се за земљораднике и она лица, која живе у вароши или варошици, но код којих је случај предвиђен у тач. 1. под а. овога члана; међутим у случајевима свих осталих врста послова побројаним у тач. 1. под б. и в. т. ј. ако су извадила право за занатство или протоколисала занатско-трговачке или индустријске фирме, или извадила лично механско-кафанско право, таква лица сматраће се да су престала бити земљорадници.

У обрађивање земље по овом члану (тач. 1 и 2.) подразумева се поред обраде земље, и још и сточарство, воћарство, виноградарство, пчеларство и свако друго занимање пољском привредом скопчаном са својином земље.

Но не могу се сматрати као земљорадници, ма да живећи у селима или варошицама имају зиратне земље и на овој изводе послове из области повеће привреде, чиновници и у опште државни службеници, свештеници, лекари, адвокати и друга лица, која у ствари нису земљорадници.

Чл. 44.

Одредбе предходног члана о томе ко се има сматрати за земљорадника, важиће и за законска благодејања из §. 471. грађ. суд. пост.

Чл. 45.

У случају финансијске немогућности за стварање Ликвидационе Банке из државних средстава овлашћује се Министарски Савет да све послове предвиђене за ову Банку може пренети са свима дужностима и правима по овом закону, на ма коју приватну Банку или установу, са страним

или домаћим или са мешовитим капиталом, уз гаранџију да ће таквој Банци или установи неплаћене тражбине накнадити држава из својих средстава. Том приликом предвидеће се и прописати и особит надзор државе над радом те Банке или установе.

III.

Обезбеђења, преноси непокретних имања и тражбине постале после демобилизације.

Чл. 46.

Никаквом обезбеђењу приватних поверилаца, као и тражбина које потичу из кривичних дела учињених од 12. јула 1914. године до објаве указа о општој демобилизацији према приватним лицима, држави и другим јавним телима, као ни интабулацији ни условном убаштићењу нема места за шест месеца од дана објаве указа о општој демобилизацији војске.

Изузимају се од овога случајеви, у којима је допуштено обезбеђење по специјалним законима донесеним за време мораторног стања пре обнародовања овог закона.

Чл. 47.

Пре истека овога времена (чл. 46.) неће се моћи ни стечајно поступање према дужницима предузимати ни предузето пре 12. јула 1914. год. наставити, сем ако се настављеном радњом иде на корист дужника или стецишне масе.

Изузетно од овога, ако се покажу чињенице по којима суд може закључити да се управа трговачке радње или индустријског предузећа води очевидно на штету поверилаца, може суд пре истека овога рока, на захтев повериоца, а по саслушању дужника или његова заступника као и надлежне коморе, одузети дужнику управу радње или предузећа и предати је стараоцу, који ће се одредити по § 424. грађ. суд. поступка.

На решење о овоме може се незадовољена страна жалити Касационом Суду у року од 15 дана.

Чл. 48.

По истеку овога времена (чл. 46.) обезбеђење се може тражити ако је уговорени рок већ истекао ма да продужени рок по овом закону није још наступио.

Но узабраћене или пописане покретне ствари неће се у том случају одузимати од дужника, већ ће се до истека продуженог рока, по овом закону њему оставити под законом одговорношћу.

Ако су овако стављене ствари подложне кварту, или ако се на издржање истих мора трошити и дужник то неће да прими на себе и то изјави, поступиће се на захтев друге стране, по § 407. грађ. суд. поступка.

Правдање овако стављених забрана и прибележака и обустава учиниће се, у прописаном року, по истеку појединих рокова одређених по овом закону.

Чл. 49.

Задржање плата чиновничких, учитељских, свештеничких или пензија и њихових удовица и деце, на основу стављених обезбеђења, које је по чл. 3. закона од 23. јула 1914. године, сведене на половину одобреног обезбеђења, вршиће се и даље у тако смањеном износу све до истека рокова из чл. 1—3. овог закона.

Чл. 50.

Пренос непокретних имања путем судске тапије може бити по истеку седам месеца после објаве указа о општој демобилизацији. Но ако је пренос условљен исплатом куповне цене у ратама, којима би рок по уговору био истекао, а које се по овом закону одлажу, онда је купац дужан куповну цену или њене отплате продавцу

на његов захтев преко суда у року од петнаест дана исплатити, после кога се рока уговор сматра за раскинут.

Чл. 51.

Рок плаћања по приватно-правним обавезама, које су постале после указа о општој демобилизацији војске, не може бити краћи од шест месеца после те објаве.

IV.

Обавезе државе и самоуправних тела у опште.

Чл. 52.

За исплату пречишћених обавеза државе и самоуправних тела, које су постале до објаве указа о општој потпуној демобилизацији војске, као и за тражења по уредним реквизиционим признаницама српских власти нема повлашћених рокова.

Чл. 53.

Ако се у којем случају обавеза државе или самоупратног тела показује као спорна, држава односно самоуправни је тело дужно да на захтев потражиоца, предмет изнесе на решење нарочитој комисији.

Та комисија је надлежна за све случајеве ове врсте, а састављају је пет чланова именованих од Министарског Савета.

Пошто Комисија саслуша изасланика Министарства из чијег је делокруга предмет, о коме се решава, односно изасланика дотичног самоупратног тела, као и представника интересованог приватног потражиоца, она ће на основу службених аката тога предмета а у недостатку и непотпуности аката и на основу саслушања државних чиновника, односно службеника самоуправних тела, којима је спорни предмет познат,

као и сведока, на које се једна или друга страна позове, донети одлуку по својој савести и убеђењу.

По потреби комисија је овлашћена да сама или преко свога изасланика изврши и нужно вештачење и увиђаје на лицу места.

Одлука комисије обавезна је за државу, односно самоуправни тело кад је одобри Државни Савет.

Ако потраживалац наплате није задовољан одлуком комисије, било у целини или у неком делу, може за толико поднети тужбу редовном суду.

Такав потраживалац има право да се у том спору послужи актима комисије.

Трошкови око састава комисије, њеног рада и путовања падају на терет државе.

V.

О току обустављених рокова.

Чл. 54.

Ток роковима за незадовољства и жалбе по грађанско-правним споровима, као и по законима о стечајном поступку и старатељству и по правилима о поступању у неспорним делима, као и по осталим специјалним законима, по којима је право на жалбу везано за рок, истиче закључно 31. јула 1920. год.

Рокови од којих зависи губитак, односно стицање каквих права по грађанском, трговачком или ком другом специјалном закону као и трајање права, скопчаних са тим и таквим роковима продужавају се до 1. августа 1920. године, тако да се време од 12. јула 1914. године до 31. јула 1920. године закључно не рачуна.

VI.

Завршне одредбе.

Чл. 55.

Као опште правило утврђује се ово:

При израчунавању рокова по овом закону неће се узимати у рачун оно време, за које су рокови били обустављени. Према томе, ако је који рок почео тећи пре 12. јула 1914. године, онда ће рок тећи све до 12. јула исте године, па ће се онда наставити по истеку рокова одређених по овом закону, рачунајући свагда од дана објаве указа о општој демобилизацији војске, а то је од 24. марта 1920. године.

При овоме има се узети у обрачун и разлика у времену између старог и новог календара у 13 дана.

Чл. 56.

Наређења закона од 29. октобра 1913. год. и закона од 17. априла 1919. год., као и закона од 30. новембра 1919. год., остају у важности и даље, у колико нису измењена овим законом.

Чл. 57.

Одредбе овог закона којима се ликвидирају постојећи мораторни односи у Србији и Црној Гори вреде за раније територије ових Краљевина и за сва физичка и правна лица, која су на дан 12. јула 1914. године, имала свој домицил на овим територијама.

Полакшицама по овом закону не могу се користити држављани оних држава, са којима је Краљевина Србија била у рату.

Чл. 58.

Закон овај ступа у живот кад га Краљ потпише, а добија обавезну силу од дана обнародовања.

Шв. Д.
36359
Министар Правде,
Д-р Душан Пелеш, с. р.